

підтримку українських підприємств. Європейські стандарти є потужним інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємств. Вони служать для охорони здоров'я, безпеки громадян та навколишнього середовища. Стандарти забезпечують технічне вирішення проблем та сприяють торгівлі та співпраці між державами. Вони допомагають у передачі та розповсюдженні технологій в інтересах громадськості.

Список використаних джерел:

1. Віскер Т.В. Стандартизація продукції в Європейському Союзі. URL:<http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/23168/1/35.pdf>
2. Гарасим Ю.Й. Аналіз національної системи стандартизації і сертифікації у контексті угоди про асоціацію України та ЄС. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. № 3 (80). 2015. 58-65 с.
3. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства. 2-ге видання. Навчальний посібник. 2019. 302 с.
4. Ковальова М.Л. Сертифікація продукції в Європейському Союзі: вимоги та процедури. *Національна Економіка*. №2. 2017. 104-108 с.
5. Кузнєцова Л.І. Реалізація експортного потенціалу України на ринках ЄС у контексті проблем реформування системи сертифікації. URL: http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/%D0%94%D0%BE-%D0%A3%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8-%D0%B7-%D0%84%D0%A1_%D0%9A%D1%83%D0%B7.pdf

УДК:330.59

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ

Ромашко О. М., Пукіш О. В.

*Івано-Франківський національний технічний університет
нафти і газу*

e-mail: les.rom@ukr.net, alekspukish94@gmail.com

Важливим аспектом сучасних суспільних відносин є соціальна спрямованість, однією з форм прояву якої є соціальні гарантії. Соціальні гарантії визначають міру відповідальності держави перед всіма своїми громадянами і забезпечують певний рівень життя усім верствам населення. Існування розвиненої системи універсальних, розрахованих на всі групи населення соціальних гарантій, їх конституційне закріплення, нормативно-правове забезпечення та практична реалізація засобами соціальної політики є головною ознакою соціально орієнтованої держави.

У більшості країн світу правовідносини соціального захисту є законодавчо врегульованими. Не є винятком й Україна, згідно Закону України державні соціальні гарантії - встановлені законами мінімальні

розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму [1].

Основні державні соціальні гарантії встановлюються законами. До числа основних державних соціальних гарантій включаються:

- мінімальний розмір заробітної плати;
- мінімальний розмір пенсії за віком;
- неоподатковуваний мінімум доходів громадян;
- розміри державної соціальної допомоги та інших соціальних виплат.

Згідно з міжнародним правом, держава, встановлюючи мінімальні розміри оплати праці, а також пенсії за віком, стипендії, соціальні допомоги та інші компенсаційні виплати, має орієнтуватися на величину прожиткового мінімуму. В Україні відповідно до Закону «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» прожитковий мінімум названо базовим соціальним стандартом, а на його основі визначаються державні соціальні гарантії та стандарти у сфері доходів населення.

Прожитковий мінімум — вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості [1].

Прожитковий мінімум є стандартом для обґрунтування встановлення основних державних соціальних гарантій, надання державної соціальної допомоги та регулювання оплати праці і інших доходів населення. Залежно від прожиткового мінімуму для працездатних осіб встановлюється мінімальний розмір заробітної плати, від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність – мінімальний розмір пенсії, а розміри соціальної допомоги та інших соціальних виплат залежать від прожиткового мінімуму відповідної соціально-демографічної групи населення. Він також впливає на регулювання системи оплати праці і інших видів доходів. Разом з тим, прожитковий мінімум є абсолютним критерієм для визначення рівня бідності [2].

Хоча в Україні щороку відбувається зростання величини прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати проте існує невідповідність прожиткового мінімуму реальним потребам людини, що призводить до негативних наслідків не тільки в політиці доходів населення, але й в цілому в соціальній політиці.

Зрозуміло, що соціальні стандарти не можуть бути однаковими для всіх держав, оскільки у кожній країні формується власне уявлення про гідний рівень життя населення. Проте державні соціальні стандарти мали б відображати бажаний рівень життя кожної людини в країні. Так, наприклад,

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-управлінські аспекти трансформації та інноваційного розвитку галузевих і регіональних суспільних систем в сучасних умовах»

затверджені соціальні стандарти у сфері доходів в одній країні для іншої можуть видатися стандартами розкоші або, навпаки, бідності.

Звернемо увагу на величину співвідношення між мінімальною заробітною платою та прожитковим мінімумом у різних країнах світу, таблиця 1.

З наведеної таблиці слідує, що в більшості країн світу мінімальна заробітна плата перевищує рівень прожиткового мінімуму, причому максимальне співвідношення відмічено у Ізраїлі та Німеччині 2,8 та 2,4 відповідно, проте у Австралії, Бразилії та США, навпаки, прожитковий мінімум є більшим ніж заробітна плата.

За даними Євростату розміри мінімальної заробітної плати в Україні значно нижчі порівняно з країнами ЄС. Слід відмітити, що з 27 країн-членів ЄС розмір мінімальної зарплати не встановлено у Данії, Італії, Австрії, Фінляндії, Швеції та на Кіпрі.

Таблиця 1

Розміри основних соціальних гарантій станом на 01.01.2020 року

Країна	Мінімальний розмір заробітної плати	Прожитковий мінімум працездатної особи	Коефіцієнт співвідношення зарплати і прожиткового мінімуму
Україна	4723 гривень	2102 гривень	2,2469
Азербайжан	250 манати	190 манат	1,3158
ОАЕ	2100 дихрам	1990 дихрам	1,1053
Німеччина	1557 євро	646 євро	2,4102
Велика Британія	1397 фунта	1331 фунт	1,0496
Франція	1512 євро	1080 євро	1,4
Іспанія	950 євро	645 євро	1,4729
Люксембург	2142 євро	2000 євро	1,071
США	1160 доларів	1660 доларів	0,6987
Бразилія	1039 реал	1450 реал	0,7166
Ізраїль	5000 шекель	1777 шекель	2,8137
Південна Корея	1373503 вон	1275505 вон	1,0768
Китай	2200 юань	1833 юань	1,2002
Австралія	730 австр дол.	2100 австр дол	0,3476

Джерело: складено та пораховано авторами за даними [3; 4]

Оскільки стабільний соціальний розвиток неможливий без прогресу у сфері оплати праці, то в Україні для визначення мінімальної заробітної плати необхідно перейти до використання соціальних стандартів більш високої якості, які разом з прожитковим мінімумом будуть виконувати відновлювальну функцію та забезпечать працівнику та його сім'ї відтворення протягом усього життєвого циклу. Ключовою проблемою формування системи соціальних гарантій населення України є пошук додаткових джерел їх фінансування, передусім, залучення позабюджетних коштів.

Отже, державні соціальні гарантії є важливою умовою соціально-орієнтованої держави та повинні відображати бажаний рівень життя населення кожної країни в певний період її розвитку, а їх рівень та розвиток системи соціального забезпечення загалом залежать від двох основних факторів: рівня розвитку економіки держави та стану розвитку демократичних засад. Вони мають підтримувати достатній життєвий рівень громадянина та сприяти розвитку здібностей людини незалежно від її матеріального становища, рівня її заробітної плати, а також впливу економічних та інших зовнішніх факторів.

Список використаних джерел:

1. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України № 2017-III від 05.10.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2017-14>.
2. Новосільська Т. В. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт / Т. В. Новосільська // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2013. - Вип. 3(2). - С. 175-181. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2013_3\(2\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2013_3(2)_28).
3. Мінімальний прожитковий мінімум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.golovbukh.ua/dovidnyki_prozhitkovijj_minimum_pratsezdatnikh_osib
4. Мінімальна заробітна плата в світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://take-profit.org/statistics/wages/>

РОЛЬ І МІСЦЕ ТУРИЗМУ ТА КУРОРТНИХ РЕКРЕАЦІЙ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Симоненко Д. А.

Бердянський державний педагогічний університет

e-mail: super_azov12@ukr.net

тел. 050-822-92-76

Туризм та туристичний бізнес в останні декілька десятиліть стає однією з провідних та найбільш динамічних галузей світової економіки, яка позитивно впливає на всі сфери життя населення країн світу (політичне, економічне, культурне та соціальне). Для багатьох країн ця сфера є вагомим джерелом зростання ВВП, валютних надходжень до бюджету, зростання зайнятості та добробуту населення, підвищення культурного та духовного потенціалу.

Туризм – третя за величиною експортна категорія у світі після хімікатів і палива, і попереду автомобільної продукції та продуктів харчування (кінець 2019-поч. 2020) (див. рис.1). Вже дев'ятий рік поспіль сукупні експортні